

SAK 12/2022

REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2023

Ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer har vært på høring i 2022, og er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget til regulering av fisket i 2023 er basert på gjeldende regelverk.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av årets regulering. Kvoterådet fra ICES gis for to år, og rådet på 10 271 tonn gjelder hvert av årene 2022 og 2023. Som i 2022, foreslås det å avsette 2 668 tonn for å dekke bifangst av vassild sør for 62°N. Kvoten på fartøynivå settes til 240 tonn hvorav 225 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg. Den to-årige kvotebytteordningen, etablert i 2022, vil også gjelde i 2023 og vil bidra til å bedre marginene i fiskeriet. Ettersom kvotene på fartøynivå er de samme i 2022 og 2023, vil det være like fiskemuligheter i de to årene.

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av øvrige reguleringer som innebærer 1. januar som åpningsdato i fisket etter vassild, forhåndsstenging for vassildfisket på Trænadjupet på samme tid og sted, og at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

2 FISKE ETTER VASSILD I NORGES ØKONOMISKE SONE

På grunn av en sterk økning i fangsten i 2006 og usikkerheten om bestandssituasjonen har fisket etter vassild vært kvoteregulert fra juli 2006. Fartøy med vassildtrållatelse fisket totalt 20 562 tonn vassild nord for 62°N i 2006. Fra og med 2007 til og med 2015 har fisket vært begrenset av en kvote på 12 000 tonn. I 2016 og 2017 ble kvoten satt til 13 047 tonn, mens den i 2018 og 2019 var på 13 770 tonn. I 2020 og 2021 ble kvoten satt til 9 033 tonn, mens den i 2022 og 2023 er satt til 7 603.

Fra og med 2016 ble det innført kvotefleksibilitet i vassildfisket. Dette innebærer at over- eller underfiske av totalkvoten på inntil 10 % kan overføres til neste år, og innebærer at det ikke er nødvendig med en egen avsetning til bifangst.

2.1 FISKET I 2021

Av totalkvoten på 9 033 tonn vassild i 2021 ble det satt av 20 tonn til forskning.

Tabell 1: Kvote og fangst av vassild i 2021

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	9 013	9 211	9 059	152
Forskning	20	20	0	20
Bifangst	0		685	-685
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			650	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			34	
Totalt	9 033	9 231	9 744	-513

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 20. september 2022

Fisket var fra årets start regulert med maksimalkvoter på 350 tonn pr. vassildtråltillatelse. Den 31. mai var det fisket 8 905 tonn, mens resten av fangsten ble stort sett fisket i november.

2.2 FISKET I 2022

2.2.1 KVOTESITUASJONEN I 2022

For 2022 ble det fastsatt en totalkvote på 7 603 tonn vassild, og all fangst av vassild i NØS avregnes denne totalkvoten.¹ Av dette er det avsatt 20 tonn vassild til forskningsfangst.

2.2.2 AVVIKLINGEN AV FISKET

Fartøy som er tildelt vassildtråltillatelse i medhold av forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-24 kan delta i direktefisket etter vassild i Norges territorialfarvann og økonomiske sone.

Oppstartdatoen i fisket etter vassild for 2022 ble satt til 1. januar.

Fra årets start kunne fartøy med vassildtråltillatelse fiske og lande 240 tonn vassild, hvorav 225 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg.

¹ I reguleringsforskriften for vassild for 2022 er totalkvoten oppgitt som 7 297 tonn. Dette tallet utgjør den fastsatte kvoten med fratrukk for negativ saldo fra 2021 (som var 306 tonn på det tidspunktet forskriften ble fastsatt). Det er ikke vanlig å trekke fra overfiske i forskriftskvoten, så angivelsen av totalkvoten i forskriften er noe misvisende.

Tabell 2 : Fordeling av fangst i 2022

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	7 583	7 277	7 245	32
Forskning	20	20	0	20
Bifangst			184	-184
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			76	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			108	
Totalt	7 603	7 297	7 428	-131

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 2. november 2022

Per 2022 er det 30 vassildtråltillatelser. Hittil i år er det registrert fangst på 19 av disse tillatelsene. Av disse har 8 meldt inn kvotebytte, og fisker dermed på to tillatelser, med grunnlag i kvotebytteordningen. Reelt er altså 27 tillatelser benyttet i 2022, litt flere enn de siste ti årene, hvor 24-26 tillatelser har vært i bruk.

Med unntak av ett fartøy, utnyttet alle maksimalkvoten på 240 tonn (480 tonn med kvotebytte). På 26 av tillatelsene ble det fisket mer enn maksimalkvoten. I gjennomsnitt ble disse tillatelsene belastet med 30 tonn over kvoten, noe som utgjør 12 % av maksimalkvote. Noen fartøy oversteg kvoten med betydelig margin. Omfanget av overfiske er på tilsvarende nivå som vi har sett de siste årene, og so det tas hensyn til ved fastsettelse av maksimalkvoten.

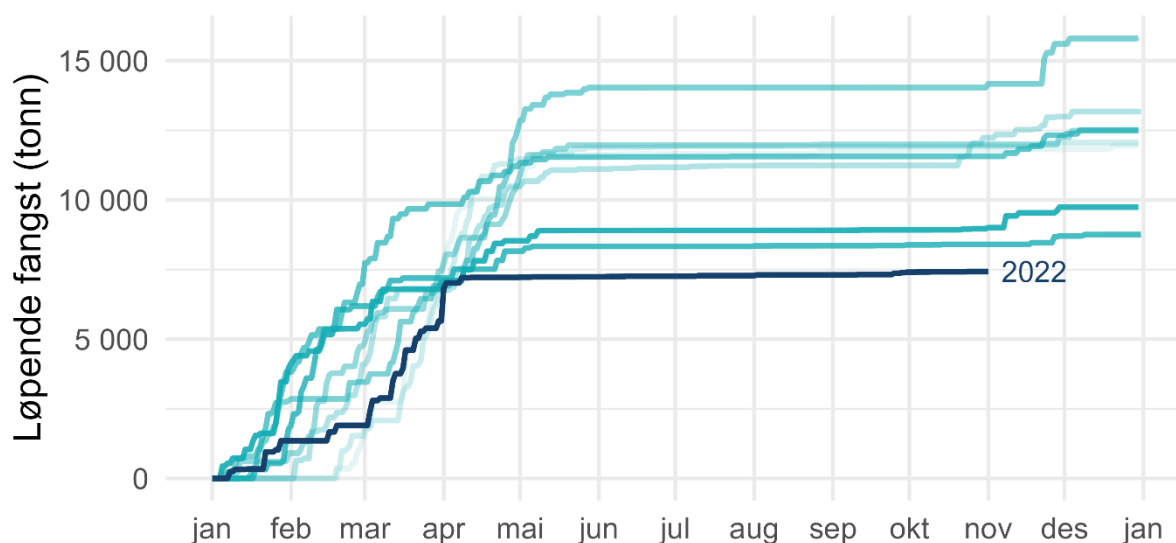
Tabell 3: Antall tillatelser med fangst og maksimalkvote 2013-2022

Fangster fordelt på tillatelse	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
All fangst	25	25	25	24	24	25	26	26	24	27
Fangst over 100 tonn	21	23	23	23	23	25	26	25	22	27
Fangst over 300 tonn	20	22	21	22	22	25	23	20	23	2
Fangst >= maksimalkvoten ved årets start	20	17	18	15	20	22	22	19	14	26
Maksimalkvote ved årets start	550	520	500	500	550	650	475	325	350	240

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 2. november 2022

Det fiskes mest vassild på våren, men det er også noen fartøy som fisker senere på året, primært etter andre halvdel av oktober:

Figur 1: Løpende landinger av vassild (2013-2022)

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 02. november 2022

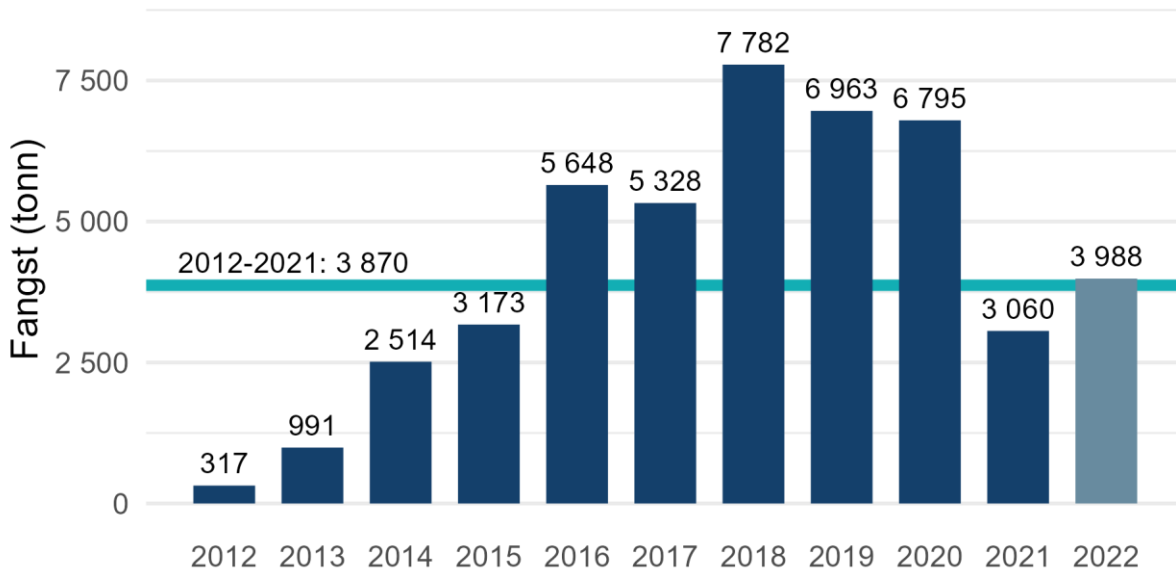
3 RAMMEVILKÅR FOR REGULERING AV FISKET I 2023

3.1 BESTANDSSITUASJONEN OG BAKGRUNN FOR REGULERING

Fra og med 2015 begynte ICES å gi et separat råd for fiske etter vassild i ICES statistikkområde 1, 2, 3.a og 4. Dette har ført til at ICES-rådet nå kan brukes mer direkte inn i den norske rådgivingen. Områdene 1, 2, 3.a og 4 omfatter Barentshavet, østlige Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak, og rådet gjelder for alle disse områdene. ICES sitt kvoteråd er basert på en føre-var-tilnærming, og rådet er gitt for to år.

Det har de senere årene blitt registrert relativt store fangstmengder av strømsild sør for 62°N i Nordsjøen (figur 2). Fangstene tas i industritrålfisket etter kolmule og øyepål (og leveres til mel- og oljeproduksjon). Det er ikke fastsatt kvoter eller bifangstbegrensninger for strømsild i NØS.

Figur 2: Fangster av strømsild i NØS sør for 62°, samt gjennomsnitt for 2012-21

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 02. november 2022

Det er vanskelig å se forskjell på vassild og strømsild, det er derfor stor usikkerhet om forholdet mellom disse artene i fangstene. I område 1 og 2 (nord for 62°N) kan man med høy grad av sikkerhet si at det utelukkende fiskes vassild. I område 3 og 4 (Nordsjøen og Skagerrak) har dette vært noe mer usikkert, men tidligere undersøkelser tilsier at dette også er vassild. ICES gir ingen råd for strømsild og har lagt til grunn at alt dreier seg om vassild. Når ICES anbefaler uttaksbegrensninger for vassild tas registrerte fangster av både vassild og strømsild nord og sør for 62°N med i beregningene.

Siden både strømsild og vassild i hele NØS inngår i rådet, er det ikke samsvar mellom ICES sin rådgivning og den norske regulering av vassild, begrenset til å gjelde nord for 62°N.

For at kvoterådet skulle reflektere aktuell regulering ba Fiskeridirektoratet i 2017 Havforskningsinstituttet om å bidra med råd om hvordan man kunne fastsette et kvantum som kan trekkes ut av grunnlaget for kvoten nord for 62°N for 2018 og 2019, og avsettes til Nordsjøfisket. Dette for å hindre at fangst av strømsild/vassild i Nordsjøen både utgjør grunnlag for økt vassildkvote i nord og fanges uten kvotebelastning i sør. Havforskningsinstituttet tilrådte å avsette 1 886 tonn for hvert av årene 2018 og 2019, beregnet som gjennomsnittlig bifangst av strømsild og vassild sør for 62°N de siste fem år. Av ICES sin anbefaling på 15 656 tonn for hvert av årene gjenstod det da 13 770 tonn til direktefiske nord for 62°N.

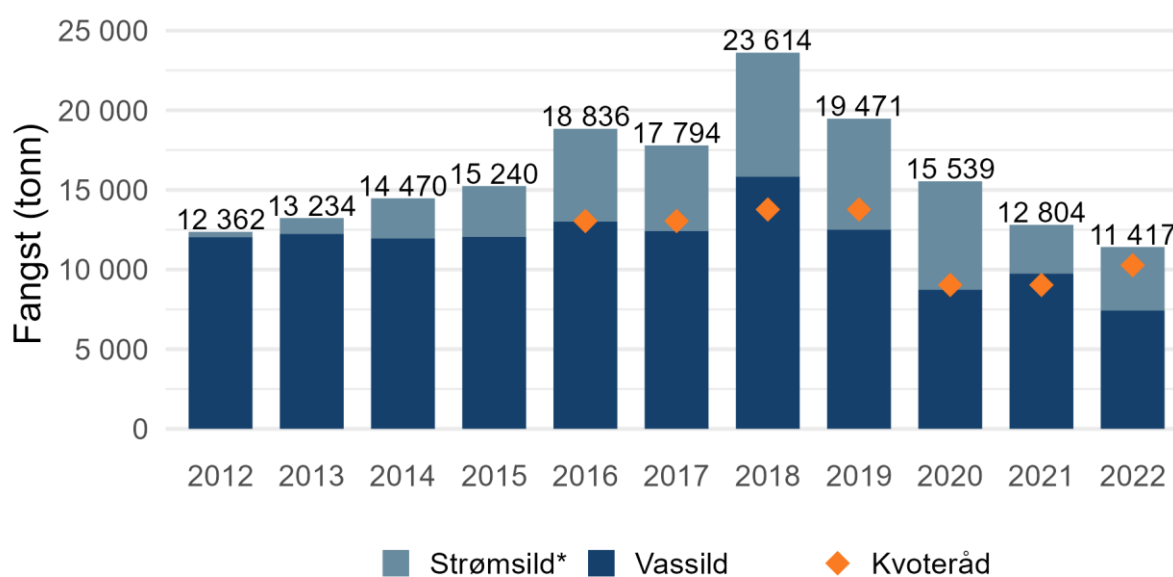
En lignende tilnærming ble brukt ved fastsettelse av kvote for hvert av årene 2020 og 2021. Det ble da avsatt 1 237 tonn ($1886 \times 0,82 \times 0,80$) til bifangstfisket sør for 62°N i Nordsjøen for hvert av årene 2020 og 2021. I formelen inngår kvantum avsatt til bifangst i Nordsjøen tidligere, forholdstall basert på Norskehavs-indeksen (0,82; se ICES 2019b) og føre-var bufferen (0,80). Det ble satt 9 033 tonn til direktefisket nord for 62°N, av ICES anbefalingen på 10 270 tonn for hvert av årene.

I ICES metoderevisjon (benchmark) i 2020 er det sammenfattet undersøkelser som gir et nokså sikkert grunnlag for å konkludere med at bifangstene som tas sør for 62°N i all

hovedsak er vassild. Vi har ingen undersøkelse som peker i motsatt retning. ICES skriver i kvoterådet for 2022-23: “While all landings in Subarea 4 are treated as greater silver smelt, samples from the fisheries indicate that around 10% of the catches may be lesser silver smelt (*Argentina sphyraena*).”

De senere årene har det vært tale om relativt store fangster som blir rapportert inn som strømsild. Når disse fangstene regnes som vassild, i henhold til ICES råd, overstiger fangsten avsetningen betraktelig, og man har som resultat hatt et overfiske sammenlignet med rådet fra ICES (figur 3). I 2021 så man imidlertid mer enn en halvering av kvantum rapportert som strømsild, uten at årsaken er kjent. Per 2. november 2022 er fangsten noe over ICES’ råd.

Figur 3: Kvoteråd og fangst av vassild og strømsild i hele NØS

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 02. november 2022
* Trolig 90% vassild

For å få ned overfisket i relasjon til ICES sin rådgivning må et større kvanta av rådet fra ICES trekkes ut av kvotegrnlaget for direktefisket nord for 62°N og avsettes til bifangstfisket sør for 62°N. Til reguleringsmøtet i 2022 foreslo Fiskeridirektoratet å avsette 5 360 tonn av ICES sitt råd på 10 271 tonn for å dekke bifangst av vassild i sør, basert på et gjennomsnitt av fangstene registrert som strømsild sør for 62°N de tre siste årene. De tre siste årene ble valgt som grunnlag fremfor en lengre tidsperiode for å sikre at det siste året 2021 ble vektet høyere.

Næringen påpekte at en slik avsetning ville innebære en styrt avvikling av vassildfisket nord for 62°N. I brev av 15. november 2021 anførte næringen at det har vært en mangelfull forskningsinnsats på vassild og at man pr. i dag ikke har tilstrekkelig kunnskap om sammensetningen av bifangst sør for 62°N. På denne bakgrunn krevde Norges Fiskarlag og Sjømat Norge at avsetningen til industrifangster sør for 62°N ikke måtte økes i 2022, og at det settes av tilstrekkelig med ressurser til forskning på bestanden av vassild sør for 62°N slik at fremtidig kvotefastsettelse gjøres på et sterkere faglig kunnskapsgrunnlag enn i dag.

I tillegg til at den forslåtte avsetningen ville medføre en dramatisk nedgang i kvotegrnlaget, var det også knyttet usikkerhet til fangstmengden sør for 62°N i 2022 og 2023. Året 2021 ble året med lavest bifangstkvanrum av registrert strømsild sør for 62°N siden 2013, og kvantumet har gått ned hvert år siden 2018. På denne bakgrunn bestemte Fiskeridirektoratet

seg for å basere bifangstavsetningen sør for 62°N på registrert fangst av strømsild i pr. 25. september 2021 heller enn et snitt av de tre siste årene. Den registrerte bifangsten av strømsild var på dette tidspunktet på 2 964 tonn. Dette fangsttallet ble ganget med 0,9 i tråd med uttalelse fra ICES om at «While all landings in Subarea 4 are treated as greater silver smelt, samples from the fisheries indicate that around 10% of the catches may be lesser silver smelt (Argentina sphyraena).» Dette gir en avsetning til bifangst sør for 62°N på 2 668 tonn som trekkes fra ICES sitt kvoteråd på 10 271 tonn og gir et kvantum på 7 603 tonn.

3.1 KVOTEBYTTEORDNING

Fiskebåt etterspurte en kvotebytteordning i fisket etter vassild i 2020, og har gjentatt sin anmodning etterfølgende år. Fiskebåt argumenterer for at ordningen ville bedre marginene i et lite lønnsomt fiskeri i en situasjon med utsikter til lavere kvoter enn normalt. Det er også vist til miljøaspektet. Forslaget støttes av Norges Fiskarlag.

Da Fiskebåt første gang etterspurte ordningen lå kvotene pr. fartøy på 350 tonn. I 2022 ble hvert fartøy tildelt en fartøykvote på 225 tonn og et maksimalkvotetillegg på 15 tonn. Under reguleringsmøtet i 2022 anførte næringen at en kvotebytteordning er helt nødvendig for å få et drivverdig fiskeri.

Kvotebytteordningen ble vedtatt 14.12.2021 for å sikre et tilstrekkelig kvotegrunnlag i 2022 og 2023 for de fartøyene som deltar i fiskeriet. Kvotebytteordningen, som er nærmere regulert i forskrift av 14.12.2021 nr. 3596 om bytte av vassildkvote for årene 2022 og 2023 for fartøy med vassildtrållatelse, er utformet etter mal av de årlige kvotebytteordningene som har vært vedtatt i fisket etter lodde og i fisket etter kolmule/nordsjøsild.

Forholdene ligger ellers godt til rette for en to-årig kvotebytteordning i vassildfiskeriet da kvoterådet fra ICES gis for en to-årsperiode. Videre er det få deltagende fartøy og det er kun én fartøygruppe. Erfaring viser at ordningen er i bruk, og i 2022 ble det meldt inn åtte kvotebytter (jmfør kapittel 2.2.2).

4 REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2023

Fiskeridirektøren legger til grunn at reguleringen av fisket etter vassild også i 2023 omfatter hele Norges økonomiske sone.

4.1 TOTALKVOTE

Fiskeridirektoratet anbefaler at kvoten for 2023 settes på bakgrunn av det som er beskrevet i kapittel 3.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en avsetning på 2 668 tonn av ICES sitt råd på 10 271 tonn for å dekke bifangstfisket av vassild sør for 62°N, basert på 90% av registrerte fangster av strømsild/vassild pr. 25 september 2021. Dette gir en totalkvote på 7 603 tonn vassild i Norges territoriale farvann og økonomiske sone nord for 62°N i 2023.

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2022. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingekvoter for 2022 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

4.2 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Per 26. september 2022 er det ifølge Fiskeridirektoratets konsesjons- og deltakerregister totalt 30 vassildtråltillatelser som potensielt kan fiske i 2023.

Fra Tabell 3 i kapittel 0 ser vi at deltakelsen har vært relativt stabil de siste årene, men at man i 2022 hadde noe høyere deltagelse enn de siste ti årene.

Ettersom det er et to-årig reguleringsopplegg med en to-årig kvotebytteordning settes kvoten på fartøynivå lik den kvoten som ble satt i 2022 med en garantert kvote på 225 tonn og et maksimalkvotetillegg på 15 tonn. På bakgrunn av kvotebytteordningen er det ønskelig at størstedelen av fartøyskvoten er en garantert kvote. Fiskeridirektoratet tar høyde for 30 fartøy når garanterte kvoter settes, men det er sannsynlig at færre fartøy fisker. Det settes derfor et maksimalkvotetillegg på 15 tonn.

Fiskeridirektøren foreslår at kvoter på fartøynivå settes til 240 tonn hvorav 225 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg.

Av hensyn til planlegging av inspeksjoner om bord på fartøy som fisker etter vassild er det hensiktsmessig at Sjøtjenesten får beskjed om utseiling god tid på forhånd.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

4.3 ÅPNINGSDATO

Åpningsdatoen for 2017 ble fremskyndet til fra 1. februar i 2016 til 1. januar. Bakgrunnen var blant annet at en tidlig på året har fått uønsket bifangst av sild; dette er ikke lenger tilfellet. Vi ser av Figur 1 at det har vært til dels betydelig aktivitet i januar siden fremskyndelsen av åpningsdatoen. Fiskeridirektoratet anbefaler åpningsdatoen videreført.

Fiskeridirektøren foreslår å sette åpningsdatoen i fisket etter vassild i 2023 til 1. januar.

4.4 STENGTE OMRÅDER

Basert på høy innblanding av hyse, sei og uer har et område på Trænadjupet de siste årene blitt stengt med hjemmel i RTC-regimet. Stengningene har foregått i samme periode på våren.

I 2019-2022 fant Fiskeridirektoratet det hensiktsmessig å forhåndsstenge dette området. Det var likevel tillatt å fiske med inspektør om bord. Sjøtjenesten inspiserte i 2022 to fangster tatt i forbudsperioden.

Fiskeridirektoratet erfarer at ordningen var vellykket og den anbefales derfor videreført. Det er imidlertid en utfordring at meldingene om utseiling kommer i mange ulike kanaler og til ulike personer i direktoratet. I ny forskrift vil det derfor angis at melding skal sendes på e-post til sjotjenesten@fiskeridir.no

Fiskeridirektøren foreslår at forhåndsstengningen for vassildfiske på Trænadjupet videreføres til 2023 på samme tid og sted som tidligere.